

Gäller för: Operation 4 Sahlgrenska, Verksamhet Anestesi-Operation-Intensivvård

Giltig från: 2025-06-02

Sahlgrenska

Giltig till: 2027-06-02

Innehållsansvar: Emma Holmström, (emmno9), Operationssjuksköterska

Granskad av: Sandra Jennefalk, (sanca), Instruktor

Godkänd av: Peter Dahm, (petda5), Verksamhetschef

Kirurgisk assistent i robotkirurgi - RNFA

Förändringar sedan föregående version

Justeringar i layout enligt ny rutinmall.

Bakgrund

En RNFA (Registered Nurse First Assistant) är en erfaren operationssjuksköterska som har tagit till sig ytterligare utbildning, kunskap och omdöme tillsammans med avancerad teknisk skicklighet och förmåga att fungera effektivt som närmsta kirurgiska assistent till huvudoperatör, genom hela patientens operation, med bibehållen kompetens för den perioperativa omvårdnadsprocessen. En RNFA i robotkirurgi utför de arbetsuppgifter under en robotassisterad operation som annars en assisterande specialistläkare/ST-läkare skulle ha utfört.

Syfte

Rutinen ska ge förutsättningar för en hög patientsäkerhet genom att tydligt och i detalj beskriva med vilken kompetens och med vilka arbetsuppgifter, formella krav och ansvar en specialistsjuksköterska med inriktning operationssjukvård och RNFA certifiering ska arbeta, när denne arbetar som kirurgisk assistent i robotkirurgi.

Arbetsbeskrivning

Som kirurgisk assistent i robotkirurgi arbetar specialistsjuksköterskan i nära samarbete och tillsammans med ansvarig kirurg på en regelbunden basis. Intraoperativt arbetar assistenten under direkt ledning av huvudoperatör och får som assistent inte operera eller agera självständigt utan stöd av ansvarig kirurg. Ansvarig kirurg måste befinna sig i samma rum eller i omedelbar närhet under hela ingreppet men är, i samband med robotkirurgi, inte sterilklädd under hela operationens genomförande.

Under ett robotassisterat ingrepp arbetar den kirurgiska assistenten steriltklädd, med traditionell laparoskopisk teknik, direkt i patienten, samtidigt och i samma område som den robotassisterade operationen genomförs av huvudoperatör.

Assistenten har en detaljerad förståelse för anatomin, har memorerat stegen i standardförfarande för varje ingrepp och har kapacitet att agera snabbt och flexibelt vid avsteg från standardförfarande, kritiska moment eller akuta situationer. Assistenten arbetar på ett precist och väl intränat sätt och är alltid medveten om hur förhållandena kan optimeras eller underlättas för huvudoperatör, patient och tvärprofessionellt team.

En fast kirurgisk assistent har en kompetens och skicklighet som bidrar till att kirurger, både erfarna och nybörjare i konsolen, kan fokusera mesta möjliga på sin egen roll. Att assistera regelbundet ger en vana att ligga steget före och läsa av signaler från huvudoperatörens instrument på nästkommande moment och en skicklighet i att arbeta laparoskopiskt vid sidan av roboten.

En RNFA i robotkirurgi arbetar med en detaljerad kunskap kring möjligheter och begränsningar hos robot, instrument och procedurer under robotkirurgi och förebygger kirurgiska utmaningar genom att agera problemlösare utifrån flera perspektiv.

En RNFA i robotkirurgi ska undervisa och handleda nya läkare i att assistera vid robotkirurgi deras fem första gånger på robotsal.

RNFA ska också hjälpa till att undervisa och ge stöd åt operationssjuksköterskan och övriga i teamet kring patienten, särskilt personal under upplärning på robotsal.

En RNFA i robotkirurgi ska kunna växla mellan rollen som kirurgisk assistent och operationssjuksköterska vid tillfällen som kan underlätta eller effektivisera flödet av patienter på robotsal och i det perioperativa omhändertagandet. Men förmågan att växla får inte konkurrera med uppmärksamheten att assistera och en RNFA skall därför inte vara assistent och operationssjuksköterska samtidigt.

Detaljerad beskrivning av intraoperativa arbetsuppgifter, inkluderar men är inte begränsat till att:

- Lägga snitt i huden
- Sätta portar
- Docka robot och ställa in robotens armar för målanatomin
- Exponera och hålla undan vävnad inuti patienten
- Skapa sträckning i vävnad för att förenkla dissektion

- Suga bort blod och underlätta haemostas
- Assistera laparoskopiskt med laparoskopiska instrument
- Applicera clips, staplers och använda annan utvald laparoskopisk utrustning på ett säkert och precist sätt
- Föra in, klippa och plocka ut suturer, nålar och andra hjälpmedel
- Hantera preparat i preparatpåse
- Applicera och fixera dränage
- Växla/byta ut instrument i robotens armar
- Docka av robot
- Sluta operationssår utanför fascia

Formella krav och kvalifikationer

- Legitimerad sjuksköterska
- Specialistsjuksköterska med inriktning operationssjukvård och magister/masterexamen
- Minst två års erfarenhet av robotkirurgi
- RNFA certifiering i robotkirurgi
- Körkort i laparoskopisk datasimulering, motsvarande/exempelvis inkluderande alla övningar i Christian Rifbjerg Larsens avhandling vid SCGE (Scandinavian Centre of Gynaecological Endoscopy).
- Erfarenhet av handledning på avancerad nivå
- Särskild kompetens inom specifikt kirurgiskt vårdområde/specialitet
- Teknisk skicklighet att kunna arbeta laparoskopiskt och koordinera två laparoskopiska instrument samtidigt
- God kännedom om robot, robotinstrument och den medicintekniska utrustning som används vid laparoskopiska ingrepp

Kompetensutveckling

Det huvudsakliga ämnesområdet för specialistsjuksköterskan är omvårdnad med inriktning mot kirurgisk verksamhet och operationssjukvård. I rollen som kirurgisk assistent förväntas en fördjupning och integrering med medicinsk vetenskap i en kontinuerlig process och med ökad progression.

Årlig uppföljning och avstämning mot upprättad individuell utvecklingsplan ska ske i utvecklingssamtal. Kompetens och arbetsuppgifter ska diskuteras i relation till de utvecklingsbehov som medarbetare och chef identifierar tillsammans med kirurgisk assistent, mentor och ansvarig från aktuell kirurgisk specialitet.

RNFA ska kontinuerligt utveckla sin kunskap inom sitt specialområde och deltagande i nationella och internationella kurser och utbildningar är en viktig del i kompetensutvecklingen.

Ansvar

RNFA certifierad specialistsjuksköterska med inriktning operationssjukvård och robotkirurgi, område 5, SU, ansvarar för att arbeta utefter denna rutin.

En operationssjuksköterska som vidareutbildats till kirurgisk assistent arbetar fortfarande inom sitt kompetensområde operationssjukvård men har en utökad och avancerad roll, förändrade arbetsuppgifter och ett större ansvar. Huvudoperatör är ansvarig för operationens genomförande.

Vårdenhetschef ansvarar för att rutinen är känd och följs.

Verksamhetschefen ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar och lagar.

Relaterad information

Kompetensbeskrivningen: Kirurgisk assistent i robotkirurgi – avancerad specialistsjuksköterska med inriktning operationssjukvård och RNFA certifiering

Arbetsgrupp

Emma Holmström, Operationssjuksköterska, RNFA Operation 4, AnOpIva, Område 5, SU

Anna Björnsson, Vårdenhetschef Operation 4, AnOpIva, Område 5, SU

Ali Khatami ÖL, Verksamhetschef Urologi SU, Område 5, SU

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Operation 4 Sahlgrenska, Verksamhet Anestesi-
Operation-Intensivvård Sahlgrenska

Innehållsansvar: Emma Holmström, (emmn09),
Operationssjuksköterska

Granskad av: Sandra Jennefalk, (sanca), Instruktör

Godkänd av: Peter Dahm, (petda5), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-1170

Version: 7.0

Giltig från: 2025-06-02

Giltig till: 2027-06-02